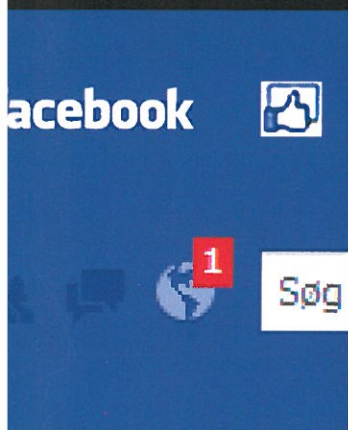

KIRKEN UNDERVISER

Undervisningsmodeller | Praktisk pædagogisk arbejde | Kirkeligt børne- og ungdomsarbejde | Andagter og gudstjenester | Anmeldelser og litteratur

– Det aktuelle tidsskrift for kirkens pædagogik og undervisning

TÆNK SOM GUTENBERG I EN Google-TID

Google forandrer fællesskabet i
den kirkelige undervisning

FÅ SUCCES MED
DE SOCIALE MEDIER

– Facebook, Twitter, YouTube...

KIRKEN – KUN ET KLIK HERFRA

– Vi orienterer os globalt og lever lokalt

Juni | 2012

>2

TEMA:

DE DIGITALE MEDIER

Leder

Hvordan skal kirken forholde sig til de digitale medier, og hvordan kan kirken gøre brug af digitale medier i undervisningen? Det er spørgsmål som bliver grundigt behandlet i dette nummer af Kirken underviser.

Kommunikation finder som aldrig før sted elektronisk, håndskrift med kuglepen synes at tilhøre en svunden tidsalder, og denne kommunikative omvæltning har på få år gjort det klart, at vi står foran en helt ny menneskelig epoke.

Folkekirken har taget de digitale medier til sig. Fx foregår al kirkebogsføring i dag digitalt, og for godt 10 år siden blev Cyberkirken.dk lanceret. Men al begyndelsen er svær og trods de gode intentioner er Cyberkirken.dk i dag lukket og slukket.

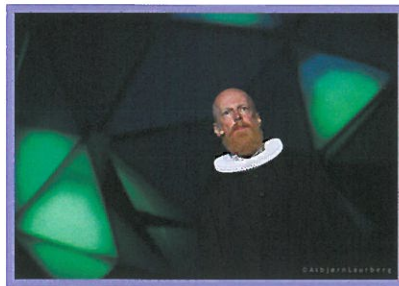
Men så er det værd at minde om Ellehammer, der heller ikke kom så langt på sine første flyvninger i 1906, nu hvor vi fra den nærmeste lufthavn i løbet af nogle timer kan komme jorden rundt og sågar ud i rummet.

Kristendommen kan også siges at have haft en spæd start. De relativ få, der havde vandret rundt med Jesus, blev til flere, da Helligånden kom over dem og de blev i stand til at kommunikere sammen. 3000 blev døbt, og Helligåndens fællesskab er vokset støt lige siden. Et fællesskab der netop er kendetegnet ved Helligånden som det medium, der muliggør kommunikation, og denne bestemmelse er så siden i et sekulært sprogbrug blevet forstået som evnen til at meddele sig til andre, som det kendes fra de analoge massemedier såsom bøger, aviser, radio og TV. Altså det som er i midten af kommunikationen mellem afsender og modtager – in media res.

Udviklingen af analoge datamaskiner i sidste del af det 20. århundrede til digitale computere medførte nye kommunikationsformer, nemlig de digitale medier, som er baseret på binære talsystemer (det latinske digitus betyder finger, og det digitale angår det som kan tælles på fingrene), og er kommunikation kendetegnet ved høj hastighed og bred social tilgængelighed.

Hvis man kan tælle til tre, kan man også tælle til trinitarisk kristendom, og dermed erkende at denne plastiske religion er gearret til de digitale medier. For med Internettet er kommunikation på tværs af tidligere tiders grænser blevet mulig, hvilket har en slående lighed med pinsebegebenheden, hvor kommunikationsmæssige barrierer blev brudt ned af Helligåndens fællesskab.

For der er ingen eksistens uden sameksistens, som det er blevet formuleret af den franske filosof Jean-Luc Nancy, og dette må både den enkelte eksistens såvel som kirken til at indstille sig på fremover også kan være i, med og under de digitale medier.

Per Vibskov Nielsen
Gæsteredaktør og sognepræst.

Kirken Underviser

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans for det pædagogiske arbejde i kirke og menighed

www.kirken-underviser.dk

Redaktion

Anne-Marie Hartoft-Jacobsen, Mogens Bering Rasmussen, Inger Margrethe Mikkelsen, Benthe Kleon Jeppesen, Kirsten Søgaard (ansv.), Inge Lise Reiche, Anne Marie Boile Nielsen, Janne Melcher, Per Vibskov Nielsen (ansv.)

Redaktionssekretær: Anne Marie Boile Nielsen
Peter Bangs Vej 1, 2000 Frederiksberg,
tlf.: 60 77 32 78

Sats, layout: Karina Rydendahl, Unitas Forlag a/s
ISSN: 1602-2785

Udgiver:

UC DIAKONISSESTIFTELSEN

3K uddannelsen
Peter Bangs Vej 1, B
2000 Frederiksberg
tlf.: 38 38 41 20
www.3k.diakonissen.dk

Målsætning for 3K uddannelsen:

Formålet med uddannelse til professionsbachelor i kristendom, kultur og kommunikation (3K) er at kvalificere til selvstændigt at kunne tilrettelægge, organisere og gennemføre opgaver inden for kommunikation, undervisning, omsorg og ledelse i forbindelse med kristendoms- og kulturformidling i folkekirken, frikirker, kirkelige organisationer og andre foreninger, organisationer og institutioner.

Tryk: Reklametryk, Herning

Abonnement:

Årsabonnement (4 numre) kr. 235,-
Løssalg kr. 75,-
Henvendelse til:
Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg tlf.: 36 16 64 81
E-mail info@unitasforlag.dk

Indhold

- 03** TÆNK SOM GUTENBERG I EN GOOGLE-TID
af Morten T. Højsgaard
- 07** NYE MEDIER ER VÆRDIFULDE FOR KIRKEN
af Peter Fischer-Nielsen
- 10** DAGENS ORD
af Ellen Aagaard Petersen
- 12** STORE UDFORDRINGER
af Joánnis Forsdal
- 14** DANMARK-USA, TUR/RETUR
af Kirsten Søgaard
- 17** FÅ SUCCES MED DE SOCIALE MEDIER af Thomas Godsk Larsen
- 20** ANVENDELSE AF DIGITALE MEDIER af Joánnis Forsdal
- 22** KIRKEN – KUN ET KLIK HERFRA af Sarah Auken
- 23** INTERNETTET, ETIKKEN OG KIRKEN af Thomas Ploug
- 26** ANMELDELSER

Tænk som Gutenberg i en Google-tid

Af Morten Thomsen Højsgaard, generalsekretær i
Det danske Bibelselskab, mth@bibelselskabet.dk

Kirkens undervisning befinder sig i den digitale tidsalder i et spændingsfelt mellem Gutenberg og Google. Det var Gutenberg, som i 1400-tallet opfandt den trykkesmek, der i 1500-tallet blev en af forudsætningerne for, at reformatorerne budskaber kunne sprede sig hurtigt og vinde uventet stor opbakning. Gutenberg revolutionerede den måde, som religiøse og politiske magthavere kunne kommunikere med folket på. Gutenberg skabte også grundlaget for, at læsning, uddannelse og dannelse kunne sprede sig fra en lille elite til masserne.

Den digitale søgemaskine Google gør det samme, men på en anden måde. Google gør det lettere for os alle at finde og søge viden hurtigt, let, enkelt. I den forstand er Google folkeoplysende i endnu højere grad end Gutenberg. Men Google er ikke noget traditionelt massemedie. Google hjælper os ikke med at finde viden i flok. Google gør viden tilgængelig i individuelt tilpassede mængder. Vi værner os til at sige: »Jeg søger, og

jeg finder, hvad jeg gerne vil finde«. Eller som Google selv har formuleret det, når et søgeresultat er godt: »Jeg føler mig heldig«. Det betyder ikke så meget, hvor vi finder viden, bare den kan bruges her og nu, og det føles rart.

Google forandrer fællesskabet

Enhver form for undervisning forudsætter et fællesskab. Det kan være i form af en klasse, et hold

eller bare en aftale mellem elev og lærer, hvor der opnås enighed om et emne eller et mål. Det skal ende med, at vi bliver klar til konfirmationen. Gutenberg gjorde det lettere at skabe et fællesskab omkring undervisning i kirken. For hele holdet kunne læse den samme massedistribuerede bog. Luthers lille katekismus passer perfekt til Gutenberg.

Google forandrer fællesskabet i og omkring den kirkelige undervisning. I den digitale tidsalder bliver det sværere og sværere at holde fast i idealet om et fællesskab. For enhver kan søge sin egen oplysning, enhver kan gå sine egne veje, enhver kan på sin egen måde finde svar på spørgsmål om tro og en viden.

» Google forandrer fællesskabet i og omkring den kirkelige undervisning. For enhver kan søge sin egen oplysning og finde svar på spørgsmål om tro og en viden.

Den tid er forbi, hvor læreren eller præsten som autoriteten på området altid vidste mere end eleverne. Nu er det Google, som altid ved og kan mere end os alle. Ofte er de yngre generationer tilmed hurtigere og teknisk bedre til at benytte de nye medier. Det skaber nye behov for at begrunde den kirkelige undervisning og klargøre, hvor autoriteten egentlig befinder sig.

Hvorfor skal vi lære noget i kirken? Hvad kan vi lære, som vi ikke bare selv kan finde ud af? Og hvorfor skal vi lære det i et fællesskab?

I en folkekirkelig, protestantisk tradition vil der være sund fornuft i at søge tilbage i historien for at finde svar på disse påtrængende spørgsmål. Hvis det for eksempel var så vigtigt for Luther og de andre reformatorer, at folk skulle kunne læse Bibelen på deres eget sprog,

så er det vel også vigtigt for nye generationer i dag at kunne forholde sig personligt til den tro og de tekster, de møder i kirken. Men hvordan sker det bedst?

Faren i den digitale tidsalder, hvor Google bruges til næsten alt, er, at vi ikke møder noget nyt, fordi vi konstant bare finder det, vi i forvejen er optagede af eller interesserede i. »Jeg finder, hvad jeg selv søger efter«, lyder mantraet, som kan betyde, at masserne i virkeligheden hører op med at være dannede, uddannede, belæste.

Hvis Google – forstået som en måde at tænke på og forholde sig til læring på – får hele magten, så kan det desværre igen blive som i tiden før Gutenberg, hvor det kun var en snæver elite, der kendte til kirkens tradition og hellige tekster.

» Den tid er forbi, hvor læreren eller præsten som autoriteten på området altid vidste mere end eleverne. Nu er det Google, som altid ved og kan mere end os alle.

» I skolen såvel som i kirken er det vigtigt, vi alle møder noget, som vi ikke vidste før, og at vi i fællesskab med andre lærer at stille og diskutere de allerstørste spørgsmål i livet.

MORTEN THOMSEN
HØJSGAARD, PH.D.,
ER GENERALSEKRE-
TÆR I BIBELSEL-
SKABET. HAN HAR
UDGIVET BØGERNE
»DEN DIGITALE KIR-
KE« (2003), »RELI-
GION AND CYBER-
SPACE« (2005 MED
MARGIT WARBURG)
SAMT »DEN TREDJE
REFORMATION«
(2011).

At masserne i dag overhovedet kan læse og skal gå i skole har en hel del at gøre med både Gutenberg og arven fra den protestantiske bevægelse. Google har potentialet til både at forbedre og at ødelægge den prisværdige tradition.

Kirkens undervisning må derfor handle om at tænke som Gutenberg i en Google-tid. Læring må meget gerne være sjovt, men det skal ikke være det rene sjov. Google er jo ikke Gud. Så kirken skal fortsat med hele folket for øje kunne og turde udfordre, belære, være dybsindig og få unge som ældre til at tænke nyt om os selv og om livets ophav og mening.

Hele Bibelen kan læses gratis på Bibelselskabets hjemmeside. Her svarer eksperter også på spørgsmål om Bibelen og kristendommen. Bibelselskabet leverer desuden nyheder til Facebook og Twitter samt videomateriale til YouTube. Bibelen kan også købes som e-bog til alle platforme og som app i Ipad og Iphone.

NYE MEDIER er værdifulde FOR KIRKEN

YouTube

twitter

Google

facebook

Af Peter Fischer/Nielsen,
kommunikationschef i
KirkeWeb, pfn@kirkeweb.dk

I begyndelsen af 1980'erne var der godt 200 computere på verdensplan, der var forbundne og kunne kommunikere med hinanden i en tidlig variant af internettet. Ved indgangen til dette årti har mere end 90 procent af den danske befolkning adgang til internettet i eget hjem.

Den digitale udvikling er gået stærkt og bliver ved med at bevæge sig nye steder hen. Hvor internettet i starten var uløseligt forbundet med en stationær computer, er det i dag i stadig stigende grad noget, man har med sig på farten. I år vil mere end halvdelen af den danske befolkning få en smartphone i hånden og dermed mere eller mindre konstant være online.

En anden væsentlig udvikling er bevægelsen mod det sociale og interaktive internet. I de tidlige år debatterede man i debatfora og hen-

tede information på hjemmesider. I dag er information og interaktion blandet sammen, og selvom ikke alle udnytter deres mulighed for at komme til orde, er det ikke skævt at karakterisere den moderne bruger af internettet som en »produser«, en person der på en og samme tid er »producer« og »user«.

Facebook's popularitet er det mest tydelige eksempel på, at folk gerne vil bidrage og ikke bare passivt hente information. I dag er der mere end tre millioner danske Facebook-profiler, og selvom man spørger sig selv, om successen kan blive ved, er der endnu ikke noget, der tyder på, at sitets status som danskernes foretrukne sted at netværke for alvor er truet.

Skal man pege på en tredje bemærkelsesværdig udvikling kan man nævne bevægelsen fra tekst til bil-

leder og video. Efter Facebook og Google er videodelingssitet YouTube det sted, hvor danskerne hver måned bruger flest timer på internettet. Mere end 4 millioner timer bliver det i gennemsnit til om måneden. I marts måned blev en video om krigsforbryderen Joseph Kony på få dage set af 50 millioner mennesker verden over. Også danske videoer – ofte af mere underholdende karakter – opnår med jævne mellemrum et millionpublikum på YouTube.

Folkekirken er på vej

Folkekirken med stort »F« er tung af flytte på. Selvom der med jævne mellemrum bliver taget et centralt initiativ som eksempelvis hjemmesiden folkekirken.dk og smartphone-applikationen »Dagens ord,« er det ikke fra centralt hold, at vi skal forvente de nye og dristige skridt.

Det betyder imidlertid ikke, at folkekirken ikke kan gøre sig gældende i den digitale udvikling. Som sognekirke og som præst, sognemedhjælper og menighedsrådsmedlem har man rig mulighed for at sætte initiativer i søen og eksperimentere med nye kommunikationsformer.

Omkring hver anden præst har i dag en Facebook-profil, og mange bruger bevidst denne kontaktform i forhold til sognebørn og ikke mindst konfirmander. Flere kirker over hele

» Vil man som kirke med på den digitale udvikling, skal man ikke sætte sig tilbage og vente på, at Kirkeministeriet eller biskopperne rykker.

NYE MEDIER

» Omkring hver anden præst har i dag en Facebook-profil, og mange bruger bevidst denne kontaktform i forhold til sognebørn og ikke mindst konfirmander.

landet opgraderer i disse år deres hjemmeside, så den kommer på omgangshøjde med tidens krav og frem for bare at være en informationsplatform bliver udgangspunkt for samtale og interaktion. Der eksperimenteres også med mere direkte kommunikationsformer som SMS- og nyhedsbrevsudsendelser, hvor kirkerne mere målrettet søger at ramme deres målgrupper. Og så er der mere kreative og unikke påfund, som når en nordjysk præst under stor mediebevågenhed lancerer en påskeføljeton på Twitter.

Det har en effekt

Det kan med andre ord lade sig gøre at følge med og tage de nye muligheder til sig, også selvom man ikke har den store institution i ryggen. Dog kan man med rette spørge, om det egentlig gør en forskel, at kirken bevæger sig ud på nettet? Indtil videre har vi gjort os mange tanker om konsekvenserne

af at satse på nye kommunikationsplatforme, men reelt har vi ikke vidst så meget. Vi begynder nu så småt at få lidt flere tal på.

I min ph.d.-afhandling fra 2010 spurgte jeg de danske præster om, hvad der kom ud af deres brug af internettet. 60 procent siger, at det har bragt dem i kontakt med flere fra sognet, og 38 procent af præsterne mener også, at internettet er årsag til større kontakt med folk uden for sognet.

I en helt ny undersøgelse af kirker, der bruger KirkeWeb som webudbyder, viser der sig ligeledes en række konkrete effekter. 38 procent af kirkerne siger, at det er lykkedes dem at få deres kommunikation ud til flere, og hver tiende kirke angiver deres satsning på internettet som direkte årsag til, at der er kommet flere i kirke.

I Helligåndskirken i Aarhus spurgte man hen over tre sogneafter om, hvor mange der var kommet på grund af information via SMS og Facebook. Gennemsnitligt var der ud af de 40 deltagere fire, der var kommet på grund af en modtaget SMS og tre, der var kommet, fordi de havde læst om arrangementet på Facebook. 18 procent af deltagere var med andre ord kommet,

fordi kirken havde valgt at satse på nye medier.

Tallene viser, at det giver mening at tage internettet aktivt og kreativt i brug. Det vil ikke revolutionere kirkens liv og omforme dens identitet, men det vil hjælpe den enkelte kirke til bedre at gøre opmærksom på kirkens aktiviteter og delagtiggøre sognets beboere i kirkens fællesskab.

Vigtige overvejelser

Vil man som kirke med på den digitale udvikling, skal man ikke sætte sig tilbage og vente på, at Kirkeministeriet eller biskopperne rykker. Der er masser af steder, man kan sætte ind både som individ, som menighedsråd og personalegruppe.

Det kan være en god ide at tage en snak om, hvad man egentlig ønsker at opnå på nettet. Gør vi det for at brande os som en moderne kirke? Gør vi det af pligt, fordi det forventes af os? Eller gør vi det for at engagere flere mennesker i sognet og få flere med i kirkens aktiviteter? Er der en bestemt målgruppe, vi ønsker at nå: unge, ældre, konfirmander eller børnefamilier?

Alt efter svarene bliver næste skridt konkret at se på, hvilke virkemidler der skal til for at nå målene og

» En »produser«, er en person der på en og samme tid er »producer« og »user«.

afsætte de nødvendige ressourcer. Skal der ansættes en pr- eller kommunikationsmedarbejder i kirken? Skal præsten eller sognemedhjælperen have ansvaret for kommunikationen? Skal der indkøbes nye web-løsninger?

Endelig kan det blive nødvendigt at prioritere kurser og videreuddannelse, hvor man kan hente ideer og inspiration til at bruge de nye medier i kirkens kommunikation. For de fleste præster er mangel på tid og kompetencer de største forhindringer i forhold til en øget brug af internettet i det daglige arbejde. Tages disse problemstillinger ikke alvorligt, vil det blive vanskeligt at ruste kirken til tidens kommunikationsudfordringer.

Peter Fischer-Nielsen er kommunikationschef i KirkeWeb, cand.mag. i religionssociologi og ph.d. i teologi med en afhandling om folkekirkens internetkommunikation.

Udkommer på Aros Underviser

Konfirmandundervisning med Kristuskransen

Af Emma Tribell

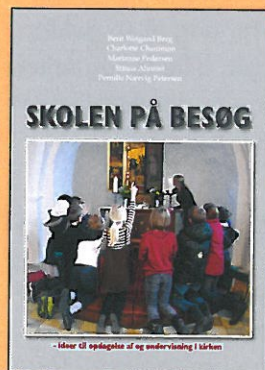
Metodebogen Konfirmandundervisning med KRISTUSKRANSEN og konfirmandens bog Livet og Kristuskransen byder på mange forskellige øvelser, hvor konfirmanderne skal bruge alle sanserne. Gennem oplevelser kan konfirmanderne bearbejde troens spørgsmål og så småt begynde at tage stilling til, hvad de selv tror. På den måde bliver konfirmandforberedelsen noget helt andet end at gå i skole.

Skolen på besøg

– ideer til opdagelse af og undervisning i kirken

Af Berit Weigaard Berg, Charlotte Chammon, Marianne Pedersen, Stinna Ahrenst, Pernille Næsvig Petersen

299,-

112 sider, indbundet

Samarbejdet mellem skole og kirke fungerer godt de fleste steder, men for præst, sognemedhjælper og andre ansatte i kirken kan skolebesøget være en stor udfordring. Hvad skal temaet for besøget være, hvordan skal timen forløbe, hvem skal deltage?

Skolen på besøg rummer færdige ideer til skolebesøg. Ideerne er fordelt ud på klassetrin og rummer ideer til små og større aktiviteter, til indendørs- og udendørsaktiviteter og til kortere og længere varighed.

fås hos din boghandler eller på www.arosforlag.dk

Aros
underviser

Dagens ord

– et redskab i undervisningen

Ellen Aagaard Petersen, redaktør, folkekirken.dk,
EAP@KM.DK

Version 2.0 af Morgenandagten, den daglige radio-transmission fra domkirken i København, hedder Dagens ord. Danmarks Radio og folkekirken.dk står i fællesskab bag den nye andagt, som henvender sig til unge og »transmitteres« på unge medier: internet og app til smartphones.

Den digitale andagt er som klassisk andagtslitteratur og radioens morgenandagt bygget op af et bibelord, en udlægning, salme, bøn og velsignelse. Formen er imidlertid anderledes og det gør den velegnet til undervisningssituationen. Med netforbindelse og projektor, kan et hold se på bibeltekster, bønner, videoer og salmer i fællesskab. Fra mobiltelefoner kan de arbejde med den enkeltvis eller i små grupper. Underviseren kan præsentere det klassiske og noget fremmedartede

stof i en form, som børn og unge er helt fortrolig med.

Bibelen

Bibelen er en stor og uoverskuelig bog at give sig i kast med. De fleste ved, at der står gode ord om fx kærlighed og tilgivelse, håb og frygt, men hvordan finder man dem? Og hvad kan de sige os? I Dagens ord under »Tanken« er der mulighed for at søge temaer og bibelvers frem og se de korte videoer, hvor en præst taler 1 minut; ligefremt og tankevækkende henvendt til yngre mennesker. Samlingen af videoer udvikler sig dag for dag til en guldgrube af fortællinger, billeder og refleksioner til inspiration for prædiken og undervisningen.

Hvordan beder man?

Bøn er et fast emnefelt i den kirkelige undervisning, som gerne inddrager en bønsspraksis i form af fadervor, fællesbøn og liturgiske bønner. Den personlige bøn er det af gode grunde vanskeligere at inddrage, og her giver Dagens ords interaktive bønneinstallation nye muligheder.

Man kan nemlig se, hvordan almindelige mennesker beder. Flere hundrede børn, unge og voksne har delt deres bønner og man kan søge

på emneord for at finde bønner om det, man selv har på hjerte, ligesom man kan dele sin egen bøn.

Hør salmen

»Jeg kender ingen salmer« siger mange til præsten. Indtil de hører en melodistump eller ser en tekstlinje. Med Dagens ord som app på mobilen har præsten 100 af de mest brugte salmer med sig i lommen til samtaler med brudepar, dødsforældre eller pårørende, som skal vælge salmer til begravelsen.

Men også i undervisningen giver samlingen af salmer i lyd og tekst nye muligheder for at lade konfirmanderne selv gå på opdagelse i salmeskatten.

Dit Dagens ord

I årets løb vil et brugerdrevet parallelunivers til Dagens ord tage form. På Dit Dagens ord skal alle og enhver have lov at uploade deres egen video med deres eget korte bud på, hvad man kan sige med afsæt i et bibelvers. Formen vil være oplagt i undervisningen som en opgave for konfirmander, som gerne selv har helt styr på det tekniske i at optage og sende en video, men sikkert ikke har holdt en prædiken eller sat egne ord på deres tanker om tro og kristendom.

Fakta:

Dagens ord er et samarbejde mellem Danmarks Radio og folkekirken.dk, som er tilgængelig på web og som app til smartphones.

HVER DAG FINDER MAN:

- et **nyt bibelord** og en **video** med en præst på ca. 1 minut,
- en **salme**, sunget og indspillet af **Folkekirkens Ungdomskor**.
- mulighed for at skrive en **bøn** eller læse andre brugeres
- og **velsignelsen**, som er indtalt af biskop Peter Skov-Jakobsen

Bibelordene til hver dag udvælges i samarbejde med **Bibelselskabet**. Foreløbigt findes 100 salmer, som kan afspilles frit fra **Dagens ord**.

Alle andagtens elementer kan deles på **facebook** og sendes videre til e-mailadresser.

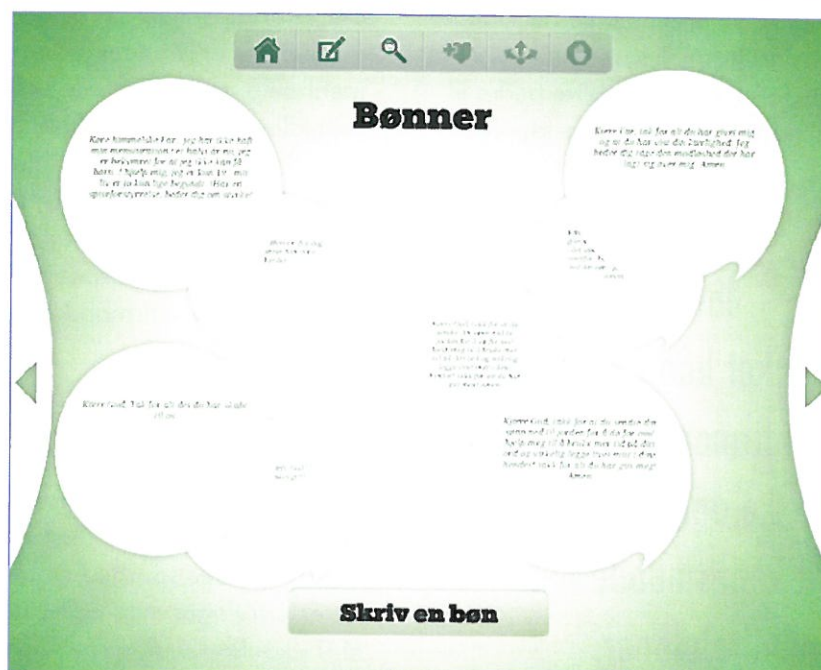
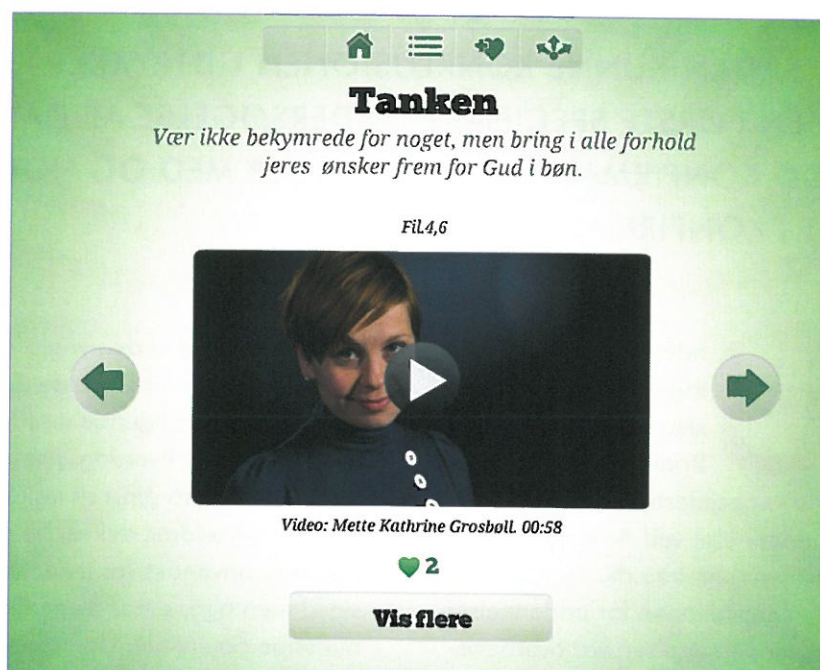
Dagens ord kan enkelt lægges ind på fx en kirkes hjemmeside, så hjemmesidens besøgende oplever andagten dér – uden at forlade siden.

FIND DAGENS ORD:

www.folkekirken.dk/dagensord

www.dr.dk/dagensord

<http://www.facebook.com/pages/Dagens-ord/300900516601019>

Af Jóannis Fonsdal, sognepræst i Emdrup sogn,
cand.theol et it, JFON@KM.dk

Store UDFORDRINGER

– SÅDAN KUNNE KONKLUSIONEN UDTRYKES I KORT FORM AF
DEN FØRSTE SPECIFIKKE UNDERSØGELSE AF DANSKE PRÆSTERS
OG KONFIRMANDERS ERFARINGER MED OG HOLDNINGER TIL
IT I KONFIRMANDUNDERVISNINGEN.

Undersøgelsen blev for-
taget af to sognepræ-
ster, undertegnede og
Brian Christensen, som
led i specialestudiet ved deres IT-
uddannelse ved Aalborg Universitet,
livssyn.hum.aau.dk.

Motivationen for uddannelsen
og undersøgelsen var overbevis-
ning om at informations- og kom-
munikationsteknologierne rummer
et stort formidlingspotentiale, som
vi i folkekirken kan blive bedre til
at gøre brug af. Det gælder ikke

» IT kan anvendes i
langt højere grad,
hvilket både præster og
konfirmander udtrykker
ønske om, især i forhold
til konfirmandernes
mobiltelefoner.

mindst i forhold til den yngre del af
befolkningen, hvor IT og de digitale
medier i stadig stigende omfang in-
tegreres i deres hverdag, men disse
medier har også gjort sit indtog i de
voksnes og ældres rækker. IT skal
dog ikke anvendes for teknologiens
skyld men pga. deres formidlings-
mæssige potentiale. Udfordringen
er at finde frem til den persuasive,
dvs. overbevisende og motiverende
anvendelse af IT i denne sam-
menhæng, som er passende både
formidlingsmæssigt og etisk. Den
udfordring tog vi op i specialet, teo-
retisk, bl.a. i form Persuasivt Design,
didaktik og religionspædagogik
og empirisk i form af spørgeskema
til præster og konfirmander samt
web-analyser.

465 præster svarede

Vi sendte et elektronisk spørge-
skema til alle danske præster og
465 besvarede spørgeskemaet om
deres erfaringer med og holdning
til IT i konfirmandforløbet, og de-

res svar tegner et tydeligt billede af
overvejende positive erfaringer.

For at få et reelt billede af
hvordan IT-redskaberne funge-
rer i konfirmandforløbet, valgte
vi at undersøge situationen fra
både undervisers og konfirman-
dens side. Derfor foretog vi også
en stikprøveundersøgelse blandt
konfirmanderne. Disse konfirman-
der gik til undervisning hos præster,
som anvender IT mere end gennem-
snittet, men deres erfaringer udtryk-
ker, at der, hvor disse IT-redskaber
inddrages i konfirmandforløbet, kan
det endda lade sig gøre at måle sig
med eller være foran IT-delen af læ-
ringsmiljøet i folkeskolen.

Der er ikke plads her til en for-
midling af undersøgelsens omfat-
tende resultater, som eksempel
viser figur x en sammenligning
af præsternes og konfirmander-
nes synspunkter for udvalgte IT-
redskaber. Resultatet er, at dér hvor
disse redskaber anvendes, har både
konfirmander og præster en næsten
identisk generelt positiv erfaring.

» Konfirmanderne er også åbne overfor at udvide læringsrummet, så de får lidt »lektier« som forberedelse til undervisningen, fx via mobil eller Facebook.

Disse positive erfaringer tyder derfor på, at det kan godt lykkes for præsterne at anvende disse IT-redskaber med en gensidig positiv effekt, som derfor også vil resultere i et tilsvarende positivt læringsudbytte. De almene læringsteoretikere (fx Knud Illeris) påpeger, at drivkraftsdimensionen er vigtig i læringsprocessen, og at motivation, følelser og vilje er bærende i denne dimension. Den positive erfaring/oplevelse af undervisningen med disse IT-redskaber bidrager derfor konstruktivt til den drivkraft, den psykiske energi, konfirmanden skal bruge for at integrere det nye

indhold i de eksisterende mentale strukturer, dvs. IT bidrager positivt i læringsprocessen.

Udfordringer

Af andre resultater kunne man nævne, at der faktisk er en del IT-udstyr rundt i kirkerne, men at der er mange præster, som ikke anvender IT-udstyret.

Nogle af de forhindringer som vi er stødt på, er manglende tekniske færdigheder hos præster og manglende tid til at sætte sig ind i nye undervisningsmetoder og -redskaber. Skal IT anvendes mere i fremtiden, så bør der både sættes ind med en opkvalificering, lokale IT-ressourcepersoner, og høj grad af brugervenlighed.

Vi fandt også ud af at konfirmanderne har adgang til mere IT-udstyr end præsterne forventer. Næsten alle konfirmander har adgang til computer hjemme, egen mobiltelefon – flertal smartphone – og en Facebook-profil, som en stor del anvender flere gange ugentligt. Konfirmanderne er også åbne overfor at udvide læringsrummet, så de

får lidt »lektier« som forberedelse til undervisningen, fx via mobil eller Facebook. De er også positive overfor brug af Facebook, men det anvendes bedst lokalt.

Præster og konfirmander ønsker mere IT

IT kan anvendes i langt højere grad, hvilket både præster og konfirmander udtrykker ønske om, især i forhold til konfirmandernes mobiltelefoner. Efterhånden som udbredelsen af og teknologien i forhold til smartphones udvikles, kan de bruges til langt mere end den sms-kommunikation, som lige nu er præsters mest foretrukne brug angående mobiltelefoner, selv om undersøgelsen også viste, at der eksperimenteres med mange interessante anvendelse af mobilen i forløbet.

Vores analyse af konfirmand-websites og interview med nøglepersoner bag disse viser, at der arbejdes konstruktivt og investeres ressourcer på at skabe gode IT løsninger for konfirmandundervisningen.

Hele specialet kan hentes på www.teenfaith.dk

» men større
POTENTIALE

» Skal IT anvendes mere i fremtiden, så bør der både sættes ind med en opkvalificering, lokale IT-ressourcepersoner, og høj grad af brugervenlighed.

USA – Danmark tur/retur

Af Kirsten Søgaard, sognepræst i
Karlebo sogn, ksoe@km.dk

Det er vigtigt at være helt bevidst om alder på og relationer imellem konfirmanderne. Jeg kunne et langt stykke hen ad vejen stille opgaver til Louise og Ida Marie, som jeg måske ikke havde kunnet stille til unge, som kender hinanden knap så godt.

Indledende praktik

I marts 2011 fik præsterne i Karlebo sogn en henvendelse fra familien Lyth Hansen, som gerne ville have Louise og Ida Marie konfirmeret i Nivå kirke. Familien har i nogle år boet i USA, men tidligere boede de her i sognet, og begge piger er døbt her. Derfor ønskede de konfirmation i Nivå. Jeg tænkte, hvorfor ikke? – så jeg meldte mig til opgaven.

Opgaven var imidlertid ikke sådan lige at gå til, det krævede bl.a. en del praktiske overvejelser. Ikke bare for mig alene, men også for familien. Vi fandt frem til en model med tre ben: opgaver, mail og Skype. Vi lavede en plan for hele forløbet, som løb fra juni til december – med »huller« til ferie. Planen er gengivet i en af boksene.

Heldigvis var Jakob Steen Hansen, far, i Danmark i begyndelsen af sommeren, så han fik Bibelen, Salmebogen og »Menneskesønnen« med til USA. Det skal man lige være opmærksom på – materialer – det koster en formue at sende dem af sted.

Temaerne

Det var altså min opgave at udarbejde undervisningsmoduler, som kunne fungere på tværs af Atlanten. Det brugte jeg ret lang tid på. Men til sidst tænkte jeg, **hvorfor ikke tage udgangspunkt i den undervisning, jeg kender** – og så se om det i tilpasset form, kan fungere i den nye kontekst. Det gjorde jeg så.

Jeg bruger »At sætte ord på, hvad jeg tror på« som grundbog i mit arbejde med konfirmanderne. Jeg følger den langt fra slavisk, men det er den, jeg orienterer mig i forhold til. Jeg brugte temaerne fra bogen, og jeg lavede så et detaljeret undervisningsforløb til hvert tema. Jeg sendte ikke en fiks og færdig drejebog til alle temaer på én gang, det ville simpelthen være for krævende. Og vi skulle jo samtidig finde ud af, hvad der fungerede, og hvad der ikke fungerede. Så det var i begyndelsen lidt usikkert, men vi fandt nu hurtigt en form, der virkede.

Jeg forsøgte at få sendt et samlet materiale af sted til det enkelte tema, før det begyndte. Til det enkelte forløb lavede jeg også et »Forældre-papir« med praktiske ting, der var nødvendige i undervisningen, f.eks. A3karton, Post It, men også nogle uddybende kommentarer til temaerne, så forældrene kunne hjælpe lidt på vej.

Generelt

Louise var 16 år (hun er lige fyldt 17 år), og Ida Marie er 13, de er søstre, og jeg prøvede at differentiere en del af undervisningen, så de begge to fik noget ud af det. Derfor tilrettelagde jeg undervisningen, så der blev skiftet mellem fælles og mere individuelle opgaver. Jeg forsøgte at bygge de enkelte sessioner op så ens som muligt uanset, om det var opgaver, mail eller Skype. Jeg valgte at vente lidt med at Skype – jeg tænkte, at det var meget godt, at Ida Marie og Louise fik lov til at tale sammen om tingene, inden vi skulle tale sammen alle 3. Det fungerede meget godt, men jeg tror nok, at jeg til en anden gang »går lige på«.

Opgaverne, som skulle afleveres pr. mail, krævede tid af Louise og Ida Marie, og det er jo en anden måde at undervise på end den, vi kender. Det var lidt som at rette opgaver, men det betød, at den efterfølgende samtale var desto mere reflekteret. Pigerne kom virkelig ned i stoffet.

Skype, når vi skypede fulgte vi planen, men vi talte også om andre ting, og vi kom til at kende hinanden lidt. Før vi skypede skulle de have materialerne klar, de skulle måske have læst eller undersøgt lidt, praktiske opgaver etc.. Ting, som slog dagens tema an. Det kneb lidt med at få sagt Trosbekendelsen og sunget, fordi der jo er forsinkelse på lyden, det blev til et råbekor, men det var nu sjovt nok. Skype er en nødvendighed, hvis

» Vi fandt frem til en model med tre ben: opgaver, mail og Skype.

Ida og Louise valgte selv Facebook fra. Man kan også sige, at Facebook ikke giver så meget mening i denne sammenhæng. Er der imidlertid tale om en større gruppe, som ikke hænger sammen familiemæssigt, så er det oplagt med Facebook.

» Hvorfor ikke tage udgangspunkt i den undervisning, jeg kender?

Et enkelt modul

Uge 35	Jesus
	Mail og opgaver
Uge 36	Skype
Uge 37	Mail og opgaver
Uge 38	Skype
Uge 39	Mail og opgaver

» Dette forløb var ikke blevet så forholdsvis vellykket uden forældrenes opbakning.

» Til det enkelte forløb lavede jeg også et »Forældre-papir« med praktiske ting, der var nødvendige i undervisningen.

man skal undervise konfirmander i udlandet. Det giver en personlig kontakt, og det giver undervisningen lidt nerve og dynamik.

Dette forløb var ikke blevet så forholdsvis vellykket uden forældrenes opbakning. Lone og Jakob støttede pigerne, så alt altid var klart, opgaverne blev afleveret, de gik med i kirke etc. I denne sammenhæng var det ikke kun pigernes projekt, det var et familieprojekt. Det er en nødvendighed med denne opbakning. Jeg er glad for, at jeg tog opgaven – det har været en anderledes måde at undervise på. Men mest glad er jeg nu for, at jeg nu ved, at der i Seattle bor en familie, som jeg har lært at kende. Det havde jeg ikke for et år siden.

Interview med Ida Marie (I) og Louise (L)

Hvorfor valgte du konfirmation – og konfirmation i Danmark, Nivå?

I+L: Vi valgte at blive konfirmeret, fordi vi gerne ville være en del af fællesskabet og bekræfte det, der blev sagt ved vores respektive dåb. Vi valgte, at blive konfirmeret i Danmark fordi, at vi føler at landet stadig er en stor del af vores hverdag, og fordi det er dér størstedelen af vores venner og familie bor.

L: Jeg valgte også at blive konfirmeret fordi jeg som mine forældre, tror på de ting som kristendommen understøtter, som for eksempel næstekærligheden og fællesskabet.

Synes du formen fungerede? Altså denne vekslen mellem opgaver, mail og Skype? Hvorfor – hvorfor ikke.

I+L: Kombinationen af mail, Skype og opgaver virkede rigtig godt for os. På grund af blandingen af e-mail og Skype var det muligt at snakke om de ting, vi læste og lavede, og få feedback.

Hvordan var kontakten med Kirsten – kom I til at kende hinanden lidt?

I: Ja. Vi kom til at kende Kirsten på grund af de mange Skype samtaler, vi havde i løbet af forløbet. Det gjorde det nemmere, da vi kom til Danmark 2 dage før vi skulle konfirmeres. Vi følte ikke, at vi skulle konfirmeres af en fremmed.

Kirkegangen foregik jo i amerikanske kirker. Var det meget forskelligt fra den danske højmesse?

I: Det var meget anderledes. Det var svært at finde en amerikansk kirke som passede til den traditionelle danske

folkekirke. Jeg følte at de amerikanske præster prøvede at undgå det negative og fokusere på de fantastiske ting i livet.

Hvis du skulle sige noget, hvad har så været det bedste og det sværeste i undervisningen?

I: Det bedste i undervisningen var kombinationen af kreative opgaver, som da vi skulle skrive et rap og skuespil. Jeg fik lov til at være kreativ hvilket jeg godt kan lide.

L: Jeg syntes, at noget af det bedste i undervisningen var de dage hvor vi læste, fortolkede og analyserede forskellige afsnit fra Biblen, hvorefter vi snakkede om meninger og betydning.

Kræver denne form for undervisning stor opbakning fra forældre – eller kunne det sagtens fungere uden?

L: Jeg tror ikke, at denne form for undervisning kunne foregå uden forældre. Det at have konfirmationsforberedelse online er som at tage en ekstra klasse. Uden mine forældre ville jeg nok ikke kunne gøre det.

Føler du, at du er konfirmeret i den danske folkekirke og hører til her?

I: Ja. Jeg føler jeg er konfirmeret i den danske folkekirke.

L: Jeg føler også at jeg er blevet konfirmeret i den danske folkekirke. Det er svært at bevare kontakten med folkekirken på grund af distancen mellem USA og Danmark. Jeg tror det kræver en stor aktiv indsats at føle sig som en del af den danske folkekirke.

Få succes med de sociale medier

facebook

Søg

Få succes med de sociale medier

Af Thomas Godsk Larsen,
kommunikationskonsulent i
KFUM og KFUK i Danmark

FAVORITTER

Nyheder

Beskeder

Begivenheder

Find venner

APPS

Apps og spil

Prik

GRUPPER

Thomas Godsk Larsen

GODE RÅD TIL FACEBOOK:

Formulér en strategi for, hvad I vil opnå med at være på Facebook, og hvordan det passer med jeres øvrige kommunikationsaktiviteter.

Vær realistisk fra starten. Hvor meget tid kan I lægge i arbejdet? Hvem, hvordan, hvornår? Vacciner jer selv mod, at I efter noget tid har en »død« Facebookside.

Beslut jer for, hvilken type side I vil have. Skal det være en Facebook-side (åben for alle), en Facebook-gruppe (kun åben for dem, I inviterer), en begivenhed eller andet? Vil I tage brugerinddragelse alvorligt, bør der være åbent for at alle kan skrive på væggen.

Invitér alle relevante 'venner' til siden, og opfordr dem til at invitere deres venner.

Planlæg jeres nyheder og posts. Har I tre gode nyheder en dag, så spred dem ud på en uge. Man 'poster' en nyhed ikke hyppigere end hver anden dag. Ellers vil mange opleve det som 'spam'.

Status Billede/video Spørgsmål

Hvad har du på hjerte?

Hvert minut på Facebook:

- 500.000 nye kommentarer
- 150.000 nye billeder
- 100.000 nye venskaber

(Kilde: Facebooks officielle tal, afrundet)

Unge online adfærd er for nylig blevet kortlagt af konsulenthuset Seasonaut for Center for Digital Pædagogik. Undersøgelsen konkluderer, at teknologi fylder stadig mere i unges hverdag, men også at unge grundlæggende stadig er optaget af universelle emner som kærlighed, familieforhold, venskaber, identitet, det at høre til. Det betyder i al sin enkelthed, at unge anno 2012 er optaget af de samme ting, som da jeg selv var ung i 90'erne. Og vi tror på, at vi som kristen ungdomsorganisation kan tilbyde en god ramme for aktiviteter og for at undres, tro og tvivle på de eksistentielle spørgsmål, der fylder i unges liv. Så intet nyt dér, heller.

Vis mig dine venner ...

Det nye er, at en del af de unges identitetsarbejde i dag udspiller sig på det, vi kalder »de sociale medier«. Det handler primært om at organisere og styrke deres offline-venskaber. Det er derfor, alle lige nu er på Facebook – for her er resten af vennerne, og man er primært aktiv ét sted.

Men hvad har alt dette at gøre med kirkelige ungdomsorganisationers aktiviteter på de sociale medier? Endda rigtig meget, er vores erfaringer i KFUM og KFUK.

Priorité de sociale medier

KFUM og KFUK har allerede i flere år været aktiv på de sociale medier, først og fremmest på Facebook, Youtube og Flickr, og vi har tidligt haft en strategi for arbejdet. Ud over landsbevægelsens Facebookside, som i skrivende stund har knap 2.200 venner, har vi utallige aktive, lokalt- eller eventbaserede Facebooksider, og brugerne er generelt meget aktive på vores sider.

Hvad er det, vi gør rigtigt?

Vi har selvfølgelig nogle ualmindeligt engagerede unge mennesker i KFUM og KFUK. Men det handler lige så meget om, at vi i alle vores aktiviteter prioriterer den online indsats meget tidligt i forløbet, og at vi op til vores store events er meget bevidste om at tilbyde vores brugere og deltagere et »før«, »under« og »efter«: Før eventen bygger vi op til »det store sus«, for eksempel ved at tidligere deltagere kan fortælle hinanden om oplevelser fra sidste gang på Facebook, under eventen giver vi mulighed for eksempelvis at uploade billeder til Facebook og Flickr og dele oplevelser i »real time«. Og efter eventen sørger vi

Det betyder i al sin enkelthed, at unge anno 2012 er optaget af de samme ting, som da jeg selv var ung i 90'erne.

(Fortsat)

GODE RÅD TIL FACEBOOK:

Variér jeres statusopdateringer – personlig tone, organisatorisk indhold, link, nyhed, arrangement, budskab eller andet?

Kend jeres Facebook-venner – hvad interesserer de sig for?

Sørg for, at »vennerne« fra tid til anden får noget, de ikke kan få andre steder, f.eks. en særininvitation, billeder, tilbud o.a.

Aktivér jeres brugere ved at formulere jer på en måde, der giver folk lyst til at kommentere jeres statusopdateringer. F.eks. »Vi er flere og flere, der glæder os til sommerlejren i Silkeborg – hvad glæder du dig mest til?«

Undgå så vidt muligt censur. Skriver en bruger noget kritisk til jer på væggen, så gå i dialog!

Evaluér jeres indsats løbende og planlagt.

Det nye er, at en del af de unges identitetsarbejde i dag udspiller sig på det, vi kalder »de sociale medier«

KFUM og KFUK har allerede i flere år været aktiv på de sociale medier, først og fremmest på Facebook, Youtube og Flickr

Status Billede/video Spørgsmål

Hvad har du på hjerte?

for, at der er online rammer til, at deltagerne kan dele og svælge i deres forgangne, fælles KFUM og KFUK-oplevelse, med video, billeder, tekst. På den måde kan de også bevare kontakten med hinanden og, ikke mindst, relationen til os.

Brugerne skaber indholdet

Grundlæggende handler det for KFUM og KFUK om, at de sociale medier er med til at skabe og vedligeholde relationer indbyrdes mellem vores medlemmer, altså ikke først og fremmest mellem os som organisation og dem, vores medlemmer. Det er brugerne, der skal generere indholdet. Og så har vi stadig andre kommunikationskanaler, for eksempel nyhedsbreve og hjemmeside, der er mere afsenderorienterede.

Der er et par andre gode grunde til, at det netop skal være brugerne, der skaber indholdet. For det første er de brugere, som også er frivillige i KFUM og KFUK, vores hjerteblod og dem, der skal bære organisationen. Og for det andet er den bedste ambassadør over for en ung – en anden ung. Det nytter eksempelvis ikke, jeg som 36-årig skal fortælle efterskole-elever på 16, hvor fedt det er at tage på vores årlige ungdomsfestival, TeenEvent. Men er det en på 16 år, der selv har været af sted og fortæller om det, ja, så er det en anden sag. Samme princip gælder på Facebook.

Fanget i osteklokken?

Der er dog én væsentlig udfordring ved de sociale medier, som bliver alle kirkelige organisationer til del. Undersøgelser viser nemlig, at vi opsøger det på nettet, vi kender i forvejen, og at unge primært bruger online sociale medier til at organisere og styrke eksisterende venskaber og bekendtskaber. I KFUM og KFUK kender mange medlemmer hinanden, og flere er venner privat og endog i familie med hinanden. Det kan ses som en styrke, men det giver os også en enorm udfordring som kristen organisation, hvis vision er, at flere børn og unge skal vide, de kan tro på Gud.

Samfundsmæssigt set er det ved at blive et demokratisk problem, at vi både on- og offline segmenterer os i grupper med andre, der ligner os selv. Men det er også en udfordring for folkekirken og de kirkelige organisationer, som vi må tage på os de kommende år. Både på de sociale medier og »derude i virkeligheden«.

Spørgsmål, kommentarer, eller vil I vide mere om brug af sociale medier i jeres arbejde? Kontakt Thomas Godsk Larsen på mailadressen tgl@kfum-kfuk.dk eller tlf. 31 68 44 63.

KFUM og KFUK:

Besøg KFUM og KFUK i Danmarks Facebookside på www.facebook.com/kfumogkfukid danmark

En statusopdatering om en rejsemulighed til USA affødte straks to begejstrede kommentarer med anbefaling til andre unge om at tage af sted. Bedre reklame findes ikke!

Grundlæggende handler det for KFUM og KFUK om, at de sociale medier er med til at skabe og vedligeholde relationer indbyrdes mellem vores medlemmer

Status Billede/video Spørgsmål

Hvad har du på hjerte?

KFUM og KFUK i Danmark delte et link.
28. september 2011

Se, hvordan du kan få seje oplevelser med andre unge fra hele verden, skabe en fed sommerlejr for børn - og oven i købet få løn og en rejse til USA betalt!

Har du lyst til at få en tur til USA?

www.kfum-kfuk.dk

Som counselor fungerer du som leder på en sommerlejr for børn mellem 7 og 18 år. Du vil have ansvaret for 5-15 børn i en hytte, ofte sammen med en anden counselor. På campen vil du være en del af et internationalt counselor-team på ca. 30 unge eventyrlystne som dig.

Synes godt om · Tilføj kommentar · Del

5 2

5 personer synes godt om dette.

Jan Engrob Det er simpelthen det bedste tilbud man kan få som KFUM og KFUKer. Jeg var afsted i 2000, hvilket var en helt fantastisk oplevelse.

28. september 2011 kl. 15:21 · Synes ikke godt om længere · 1

Rikke Fuglsang Hove Og jeg var i 05 og 06... Do it!! Jeg havde virkelig nogle fantastiske somre, som jeg stadig fortæller vidt og bredt om.. Grib chancen og tag afsted!!

28. september 2011 kl. 16:13 · Synes ikke godt om længere · 1

I web 1.0, som er en betegnelse, der først opstod, da web 2.0 blev introduceret, så man mest informationer som en samling af dokumenter, og kommunikation foregik fra en afsender, for eksempel en organisation, til en modtager, for eksempel et medlem. I Web 2.0, som også kendes under navnet »social web«, inddrages brugerne i at samarbejde om og dele informationer online, og kommunikationen er mere dialogisk.

Anvendelse af DIGITALE medier i FORKYNDELSEN

SÅ BUDSKABET IKKE KUN KOMMER IND AD ØREGANGENE
MEN MAN FORKYNDER TIL FLERE SANSER

Af Jóannis Fonsdal, sognepræst i Emdrup
sogn, cand. theol et it, JFON@KM.dk

Besøger man Peterskirken i Rom, forstår de fleste af os ikke særligt meget af den verbale kommunikation men vi imponeres nok af den visuelle. Besøger man Emdrup kirke, har rummet i sig selv meget lidt visuel kommunikation, da der ikke engang er en altertavle. Til gengæld er der storskærm, som bruges i stil med Peterskirkens rige visuelle udsmykning til at understøtte formidlingen.

Vor anvendelse af storskærm kan næppe sammenlignes med Peterskirken i kunstnerisk kvalitet, men det giver mulighed for at nå noget af det, vi ikke kan med ord alene. Enhver formidling har jo en udvendighed (dvs. form og følelser), hvad enten man er bevidst om det eller ej. At være bevidst om og have sans for formen skal være drevet af spørgsmålet om, hvordan man skal sige/visе det, så det udtrykker ens anliggende mest dækkende og oprigtigt? Indhold og form interagerer og kan ikke adskilles.

Storskærm i kirken giver mulighed for brug af de digitale medier og kan være befordrende for tilegnelsen, men det kan også føre kirkegængerne på afveje og derved afspore indholdet – ligesom man godt kan fortabe sig i udsmykningen i Peterskirken. De mange medier skal derfor bruges med forsigtighed og omhu, så de ikke overdøver men understøtter budskabet. Samtidigt kan man overveje, hvor meget bedre vi

» Menneskets samlede arbejdshu-
kommelse udvides ved formidling
til flere sanser

egentligt husker de prædikener, som slet ikke havde nogen billeder eller virkemidler eller på anden måde havde kælet for formen?

Hvorfor bruge multimedier?

Men hvilket berettigelse har brug af de digitale medier i kirken? Paulus siger jo, at vi lever i tro, ikke i det, som kan ses (2 Kor 5,7) og troen kommer af det, der høres, og det, der høres, kommer i kraft af Kristi ord (Rom 10,17)? Dertil kan vi svare, at Paulus ikke argumenter for at vi kun skal bruge ord, pointen er derimod at troen kommer ikke af det, mennesket selv finder frem til, men at Gud finder frem til os og åbenbarer sig for os. Det fremgår tydeligt at Guds ord at hans åbenbaring ikke kun har været verbalt formidlet. Gud har også brugt visuelle og æstetiske virkemidler, fx brændende tornebusk, ildsøjle; men primært

» De mange medier skal derfor
bruges med forsigtighed og omhu,
så de ikke overdøver men understøtter
budskabet.

sin søn, Jesus Kristus, som i sig selv og sin formidling var yderst bevidst om at formidle til alle sanser.

Mennesket er et visuelt væsen, som møder verden med sanserne. Vidensidealet i vores kultur har været og er stadigvæk sprogligt, men egentligt kan vi sige, at vi vender tilbage til det oprindelige ved at bruge billeder o.l., da skriftsproget ikke er menneskets ældste kommunikationsform.

Kognitivt kan man også argumentere med at der er mennesker, hvis kognitive stil (og læringsstil) er en præference af det visuelle frem for det verbale. Disse mennesker får derfor i højere grad tilgodeset deres kognitive stil, når vi anvender de visuelle midler i forkyndelsen. Lidt mere teknisk kan man med Cognitive load teorien sige, at al information skal bearbejdes i

vores begrænsede arbejdshukommelse inden det kan lagres i vor langtidshukommelse. Fordelen ved

formidling til flere sanser er at arbejdshukommelsens kapacitet kan udvides lidt ved at præsentere information gennem flere sanser, da en del af arbejdshukommelsen er dedikeret til de enkelte sanser.

Den samlede arbejdshukommelsen udvides derfor ved formidling til flere sanser.

Et relevant billede eller et dias med dispositionen kan også hjælpe arbejdshukommelsen med bearbejde informationen, da dispositionen og indholdet fastholdes på skærmen. Arbejdshukommelsen

bliver nemt overfyldt, hvis den skal have for mange bolde i luften

» Gud har også brugt visuelle og æstetiske virkemidler, fx brændende tornebusk, ildsøjle; men primært sin søn, Jesus Kristus.

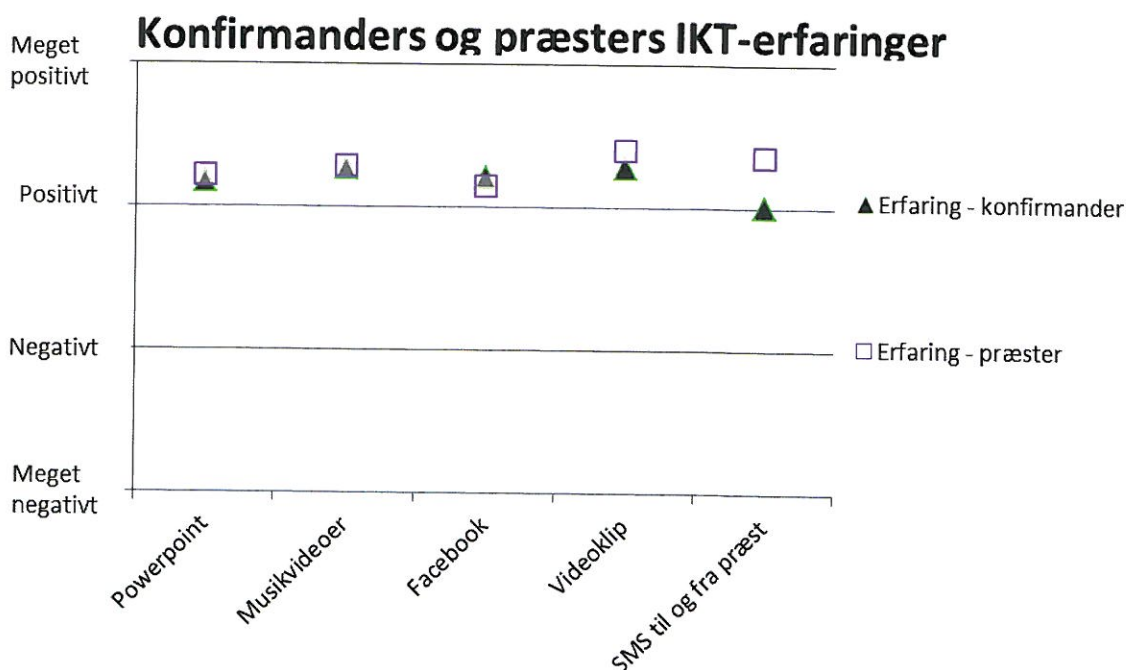
på en gang. Samtidigt skal man huske at hjernen har svært ved at læse og lytte samtidigt, så derfor skal der anvendes meget lidt tekst og primært understøttende illustrationer.

Praktiske erfaringer

Mine dias er typisk nogle slides med min hovedpointer undervejs – i stikord, fordelt på 2–3 dias til en hel prædiken. Dette er en hjælp til at fastholde tilhøreren på, hvor jeg er henne og hvad jeg snakker om. Samtidigt er det med til at hjælpe i bearbejdningen af stoffet i den begrænsede arbejdshukommelse, da man ikke skal have hele dispositionen i arbejdshukommelsen på én gang.

Illustrationerne er så det jeg kan finde, som kan associeres til pointerne undervejs. Belært af tidligere overload bruger jeg generelt meget lidt tekst og få billeder, ca. 1 pr. dias. Nogle gange kun ét til hele prædiken, som så bliver lagt som baggrund eller som fast billede i et hjørne af alle dias e.l. Videoklip er også glimrende som illustration. Til børne- og familiegudstjenester o.l. anvender jeg ofte flere illustrationer og næsten ingen tekst på mine dias.

Jeg veksler mellem PowerPoint og Prezi.com. Prezi har et helt anderledes visuelt udtryk og kan give et noget bedre overblik over hele prædiken end PowerPoint.

Af Sarah Auken, sognepræst i
Kokkedal sogn, STAU@km.dk

» Men faktisk er det
meget selektivt
hvilke apps der ender med
at blive på telefonen.

Mailen tjekkes. Jeg logger på facebook, tjekker min egen nyhedsstrøm og sender en morgenhilsen ud til kirkens 350 fans

I dag får de lov til at lytte til en version af »I østen stiger solen op« med et drengekor på en sandstrand. Gode billeder. Jeg tjekker morgenaviserne for overskrifter og jeg hælder mælk i min morgenkaffe.

Jeg har ikke slæbt den bærbare ud til køkkenbordet. Nej, alt er på få minutter ordnet ved få tryk på min smartphone. En smart telefon er mere end en telefon, det er snarere en lille computer og de forskellige programmer som styrer telefonen, hedder apps (applikationer).

Vi orienterer os globalt og lever lokalt

Der findes et hav af muligheder for at fylde sin smartphone op med alskens programmer. Men faktisk er det meget selektivt, hvilke apps der ender med at blive på telefonen.

Bare sammenlign med vores internetvaner. Det kan godt være at vi har hele verden åben og for vores fødder (fingre), men efterhånden opdager vi at det er de samme sider, vi besøger og bruger. Den samme avis, banken, facebook, skolens intranet osv. Vi vælger det, vi kender. Sådan er det også med apps. Der er flere millioner at vælge imellem, men det er min egen bank, jeg har, det er mine faste aviser, det er Irma, opskrifter og wordfeud. Jeg

har min kalender, min mail, min facebook. Jeg har spil, musik og løbeprogrammer. Jeg har alt det, som jeg kender og bruger i forvejen. Jeg ved godt, at alt det andet er der og ofte går jeg på besøg i de andre verdener: læser de andre aviser, besøger en anden webshop og prøver et nyt fotoredigeringsprogram.

Der er også mange kirker: kirker, som bruges til kongelige bryllupper, og barnedåb, der også en kirke, som diskuterer vielse af homoseksuelle eller kirkeskat, der den indre kirke, og så er der den, jeg cykler forbi på vej hjem fra arbejde, mens klokkerne ringer. Det er min lokale kirke, det er den, jeg kender og den skal selvfølgelig også være på telefonen.

Kirken – kun et klik herfra

På Kokkedal Kirkes app kan du med få tryk komme hen til kalenderen og til trosbekendelsen. Her kan du læse om hvad bøn er, du kan finde Fadervor, og så er der selvfølgelig lige et link til kirkens facebookside. Som en ekstra feature kan du oprette dig som bruger, og så kan du chatte med præsten. Der er også links til underholdning for de mindste, hvis de nu (mod al forventning) skulle komme til at kede sig under gudstjenesten.

Som kirke er vi forpligtet på at forkynde evangeliet ind i tiden. Kirken er ikke en fjern eller utilgængelig størrelse, den er i hver eneste by og om næste hjørne. Kirken har altid været til stede dér hvor mennesket er – nu er den også lige ved hånden.

Internettet, etikken og Kirken

Af Thomas Ploug, PhD, Lektor på Aalborg Universitet
København, medlem af Etisk Råd, Vetner@hum.aau.dk.

1. Den nye teknologi og etikken

Computeren og internettet er en integreret del af de flestes hverdag. Vi bruger dem til at sende emails, læse nyheder, søge informationer, dele informationer på sociale platforme som Facebook, til netbank og indkøb, til dating, til online computerspil, til at chatte, se videoklip på Youtube osv. Når man stiller skarpt på de etiske relevante træk ved teknologi som computer og internet, er det vigtigt at være opmærksom på, hvordan vores brug af sådanne teknologier både kan værne, men også være en trussel mod grundlæggende værdier.

2. Internettets etiske potentiale

Computeren og internettet har et fantastisk "etisk potentiale". De er teknologier, der har træk og egen-

skaber, som hvis de bruges rigtigt, kan værne og fremme grundlæggende værdier. Det første træk, der her skal fremhæves, er:

1) At internettet øger mulighederne for at træffe informerede valg.

På internettet deles og diskuteres information om alt mellem himmel og jord. Med computer og opkobling til internettet har den enkelte borger i Danmark ikke bare let adgang til store mængder af information, men også adgang til mennesker på tværs af kloden, som man kan diskutere denne information med og stille spørgsmål til. Brugt rigtigt vil disse muligheder kunne hjælpe os til at træffe informerede valg, dvs. valg, der hviler på velbegrundet og sand information. Som sådan fremmer internettet vores i virkeligheden vores mulighed for at forme og realisere mål og planer for vores liv, dvs. den styrker vores mulighed for at udøve selvbestemmelse. En anden relateret styrke er:

2) At internettet giver mulighed for inklusion af marginaliserede grupper i sociale fællesskaber.

Det sker – og det er vel en alment menneskelig erfaring – at mennesker både bevidst og ubevidst danner og vedligeholder fællesskaber på basis af urimelige fordomme knyttet til menneskers udseende, fx deres handicaps, hudfarve, køn, alder, kropsstørrelse, påklædning, kropsudsmykning osv. I mange kommunikative sammenhænge på nettet er der imidlertid ikke adgang til andre menneskers udseende eller man kan som bruger kontrollere, hvilken information andre får om ens udseende. Dermed muliggør internettet i virkeligheden, at mennesker, der måske ellers ville være blevet ekskluderet af det sociale fællesskab, inkluderes i dette. Som sådan fremmer computeren og internettet den sociale lighed.

3. Internettets uetiske potentiale

Computeren og internettet har også et "uetisk potentiale". De er teknologier, der har træk og egenskaber, der kan medvirke til, at vores brug af disse kan føre til, at vi forbyrder os mod grundlæggende værdier. Det første træk ved de nye teknologier, der her er relevant, er:

» Internettet øger mulighederne for at træffe informerede valg.

1) At internettet fjerner en række »filtre« på vores kommunikative adfærd

Før computeren og internettets var meningstilkendegivelser, rettet mod en større offentlighed, alt andet lige forbundet med et mere tidskrævende stykke arbejde. En utilfreds kunde, en harm avislæser eller en agiteret partipolitiker måtte typisk fatte pennen og skrive tanker og frustrationer i et debatindlæg eller forsøge at tiltrække tv-mediernes opmærksomhed. En sådan tids- og ressourcekrævende proces gav mulighed – ja, tilskyndede formodentlig til – at genoverveje et debatindlægs indhold og retorik i et større, etisk perspektiv. Computeren og internettet har fundamentalt ændret dette vilkår. De giver en mangfoldighed af muligheder for at komme til orde på kort tid og uden den

overvejelse og eftertænksomhed. »Afstanden« mellem at have en tanke eller følelse og udtrykke den overfor en større offentlighed er blevet minimal.

Et andet »filter«, der ofte forsvinder på internettet, er den redaktion vores meningstilkendegivelser udsættes for. I traditionelle medier udsættes meningstilkendegivelser for redaktion, der skal sikre nyhedsværdi og relevans, men som i praksis også er et instrument for saglighed, soberhed og andre relaterede, medmenneskelige hensyn. På nettet forholder det sig anderledes. Enkelte nyhedsportaler og chatfora har redaktører tilknyttet, men generelt må der siges at være gode muligheder for at ytre sig på nettet – på blogs, hjemmesider, i nyhedsgrupper osv. – uden at være underlagt nogen relevant form for redaktion.

Et tredje »filter«, der forsvinder i mange sammenhænge på nettet, er knyttet til tabet af nærværet af den konkrete anden person. Det synes at være en almenmenneskelig erfaring og erkendelse, at det ofte er sværere at handle på en etisk set angribelig måde overfor mennesker, når man står ansigt-til-ansigt, end når man på den ene eller anden måde er på afstand af dem. Hvad denne erfaring præcist dækker over

– hvordan den skal forklares – er vanskeligt at sige.

Tabet af disse filtre betyder, at der alt andet lige er en større risiko for, at vi i vores kommunikative adfærd på internettet kommer til at forbyrde os mod grundlæggende principper om at vise respekt for andre mennesker og undgå at såre dem. Til trods for, at dette er en indsigt, vi har nået ad refleksionens vej, så stemmer den i virkeligheden nok meget godt overens med manges erfaringer med netkulturen. Mange har givetvis erfaret, at uenighed og antipati ofte udtrykkes i stærkt kritiske, nedsættende og direkte hadefulde vendinger på nettet.

Et andet træk ved internettet, der skal fremhæves, er:

2) At internettet giver en stor offentlighed til kommunikativ adfærd på tværs af tid og rum

I mange former for interaktion på nettet udveksles informationer med en langt større offentlighed end i sammenlignelige aktiviteter uden for nettet. Modsat mange ytringer i verden uden for nettet vil ytringer på nettet i mange sammenhænge være tilgængeligt for en stor offentlighed af på tværs af tid og rum. Offentligheden og dens størrelse

» Internettet giver mulighed for inklusion af marginaliserede grupper i sociale fællesskaber

» Internettet er en enestående mulighed for at skabe synlighed omkring kirken og dens aktiviteter – og måske endda som et samlingssted for menighedsfællesskaber.

bliver etisk relevant på mindst to måder. For det første, øger den den potentielt skadelige effekt af at dele usaglig information på nettet. Det, som i udgangspunktet er en irriteret, frustreret, indigneret eller løssluppen bemærkning kan pga. den større offentlighed have en betydelig effekt på andre mennesker. Udover at såre og krænke andre mennesker vil nedgørende og hadefulde informationer for det andet også indvirke på menneskers relationer og deres evne til selv at forme disse relationer. Selv usaglig information påvirker jo vores syn på andre mennesker og virksomheder, og kan i sidste ende influere vore handlinger overfor disse personer, virksomhe-

der osv. Dermed er disse personers og virksomheders mulighed for selv at skabe relationer til deres omverden begrænset, dvs. deres mulighed for at udøve deres selvbestemmelse begrænses. Bemærk her, at denne begrænsning af vores mulighed for at udøve selvbestemmelse ikke alene gælder når der spredes usaglig information til en stor offentlighed på nettet. Selve det at sprede information om andre fratager jo disse andre muligheden for at forme deres relationer til deres omverden ved at dele ud af information om dem selv.

4. Kirken på nettet – Hvad kan vi lære...?

Internettet er en enestående mulighed for at skabe synlighed omkring kirken og dens aktiviteter – og måske endda som et samlingssted for menighedsfællesskaber. Vores overvejelser i det foregående kunne give anledning til en række anbefalinger omkring en kirkes brug af internettet:

1) Brug internettet til at dele information, der er relevant for mennesker i forhold til de spørgsmål, de stiller. Giv eventuelt mulighed for at stille spørgs-

mål og diskutere svar. Sørg for at opdatere sider, så de afspejler kirkens svar på både »gamle« og »nye« spørgsmål.

2) Giv marginaliserede mennesker mulighed for at komme til orde ved at indrette interaktionen på et site på måder som ikke kræver, at man afgiver information om sig selv, der kan føre til stigmatisering og diskrimination.

3) Opfordr løbende deltagere i diskussionsfora til at bevare en god tone i debat og til at overveje deres ord en ekstra gang inden de publicerer deres kommentarer. Mind dem om, at det er mennesker som dem selv, der sidder på den anden side af skærmen. Sørg for at have en redaktør på diskussionsfora. Stil evt. krav om, at man i diskussionsfora opgiver navn og emailadresse.

4) Tag de nødvendige skridt for at undgå, at grupper og navngivne personer lægges for had - eller på anden hænges ud på siden. Sørg for at beskytte besøgendes identitet og personlige informationer, hvis der udveksles sådanne på siden.

Anmel

A Man With a Mission

– onlinespil, udgivet af Folkekirkens Skoletjeneste.

Folkekirkens Skoletjeneste har med *A Man With a Mission*, et såkaldt 3-D online undervisningsspil om Paulus missionsarbejde til folkeskolens mellemste klasse, i forbindelse med FN's 10 år for *Tro og tolerance* taget kampen op, og bevæget sig ind på et marked, som hvert år omsætter for langt mere end den samlede filmindustri (Hollywood og Bollywood incl.)

Men kan en lille dansk producent med begrænsede midler overhovedet gøre sig gældende på et marked mellem giganter?

Svaret er, at det faktisk er lykkedes før, – især for danske producenter-, og at økonomi ikke er en hindring for at levere et ordenligt produkt.

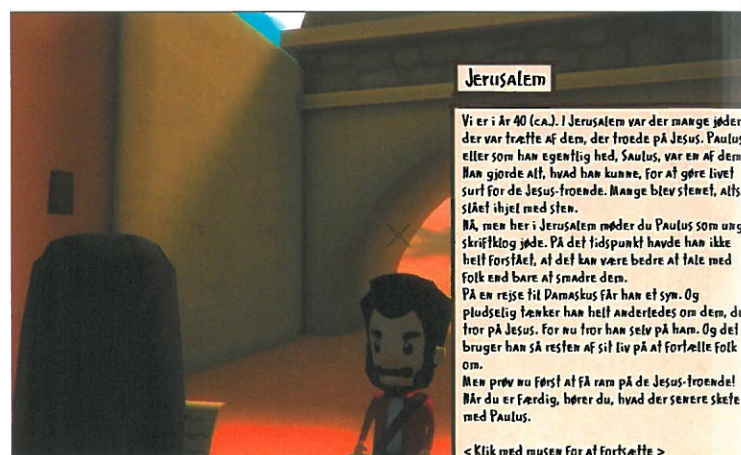
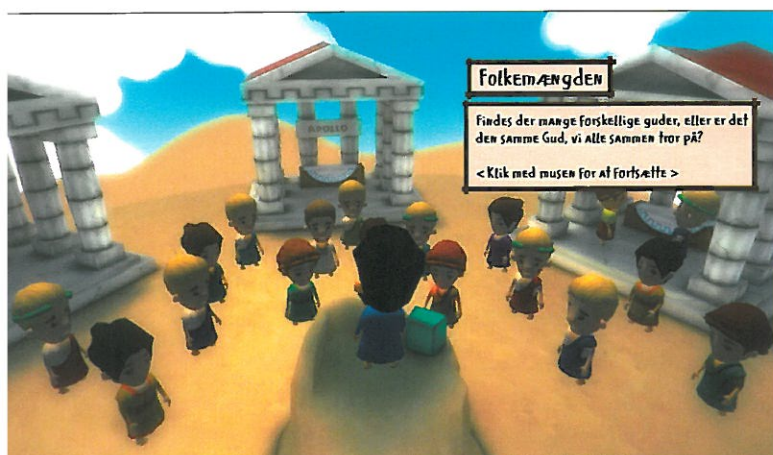
Dertil skal siges, at Folkekirkens Skoletjeneste med deres lille onlinespil om Paulus, selvfølgelig ikke vil konkurrere med de store spilproducenter, men derimod i deres bestræbelse på at formidle, lægger sig i slipstrømmen af en medieform, som ethvert skolebarn har kendskab til.

Spillet

Men spillet åbner og starter desværre med computer-spillets dødsynd nr. 1! I forsøget på at formidle spillets story-line (historie), er der placeret ALT for meget tekst i spillets introducerende del. Det gider ingen nogensinde læse, – og slet ikke børn, som bare vil i gang med at spille. Tekst er ikke computerspillets formsprog, og der findes mange andre måder at fortælle historien på indenfor genren.

Spillet starter i Rom består af en række 'baner' og miljøer, hvor man som spiller skal styre Paulus rundt henholdsvis i Jerusalem, Korinth, Athen og Galatien. Her møder man Paulus i forskellige faser af hans liv og virke som missioner, – først som forfølger af de kristne i Jerusalem, senere som missionær i Korinth, Athen og Galatien.

Banerne giver nogle relevante punktnedslag i fortællingen om Paulus, og selvom spilleren 'kun' møder Paulus i de 4 forskellige situationer som banerne giver, så danner det tilsammen et godt billede af Paulus som figur og aktør i den kristne fortælling.

Anmeldelser

Styring og indhold

Spillets gameplay er bygget op på *hack and slash* –elementet, dvs. det der i folkemund kendes som *hjerne-død* og *indholdsløs styring*, hvor det handler om at 'gå amok' og ramme en modstander på den ene eller anden måde.

Det er der som udgangspunkt ikke noget i vejen med, hvis den indholdsløse styring bliver fulgt op af en anden plot-formidling (historiefortælling). Problemet er bare i dette tilfælde, som nævnt før, at denne formidling går tabt i dræbende kedelig tekst, som ingen læser.

Udbyttet for den enkelte elev vil være meget forskelligt alt efter niveau. For den gennemsnitlige elev på de mellemste klassetrin kan det uden tvivl fange og fornøje for et øjeblik, men for hardcore gameren – som der findes en del af i den aldersgruppe (både drenge og piger), – vil spillet tangere det banale og uinteressante, og både indhold og form vil gå hen over hovedet på de fleste.

Denne divergens i gameplayet mellem styring og indhold bliver spillets achilleshæl.

Online-spil og undervisning

Selve spillet er lagt ud som onlinespil, dvs. alle kan få adgang til spillet via deres webbrowser på www.troogtolerance.dk

Spillet kan ikke stå alene som formidling af Paulus historie, liv og virke, eller af det overordnede tema *Tro og Tolerance*, men kræver en grundig indføring fra underviserens side, hvis spillet skal bidrage til elevernes viden. Til dette findes login for undervisere med undervisningsplan ect., – dette fås via tilmelding på tpc@km.dk.

Overordnet

Det er den vej formidlingen skal gå i årene fremover, det er den direkte vej til at fange og involvere eleven i sin egen indlæring. Men drop lige al tekst næste gang, for så kan spilleren lige så godt læse en bog, – der findes mange andre måder at fortælle historien på indenfor genren.

A Man With a Mission er langt fra et perfekt spil af sin art, men et hæderligt forsøg, som mange elever sikkert kan bruge en undervisningstime på, samtidig med at de lærer noget.

Hatten af for Skoletjenestens ryk imod fremtiden på trods af et spil med flere grundlæggende svagheder!

Christian Monrad, sognepræst ved
Københavns Domkirke, cm@km.dk

Kristendom, Kultur & Kommunikation

EN PROFESSIONSBACHELORUDDANNELSE

I daglig tale **3K** uddannelsen

3K uddannelsen er et glimrende afsæt for dig, der gerne vil arbejde indenfor kirker og diakonale organisationer

Kristendom • kommunikation • undervisning • organisation og ledelse • diakoni

3K er en bred uddannelse, der i dybden forholder sig til kompleksiteten i de professionelle opgaver og udfordringer, der præger kirker og kirkelige organisationer i dag. Ikke mindst de religionspædagogiske udfordringer samt behovet for at styrke det lokale engagement og involvere frivillige. Og mere end det. 3K beskæftiger sig bredt med "frivilligdanmark".

Uddannelsen er SU-godkendt. Den tager 4 år og indeholder et praktikforløb på 3/4 år.
Uddannelsessteder: UC Diakonissestiftelsen, Frederiksberg og Diakonhøjsskolen, Aarhus.

Som 3K professionsbachelor kan du søge arbejde i kirker og kirkelige organisationer og foreninger. Du kan også søge jobs i frivillige organisationer, på fri- og efterskoler, i boligforeninger m.m. Eller du kan satse på at skabe dine egne projekter og dermed dit eget job.

Informationsaften er onsdag 6. juni 2012 kl. 17-19
UC Diakonissestiftelsen Peter Bangs Vej 1G, 1. sal, 2000 Frederiksberg

Vi ses

UC DIAKONISSESTIFTELSEN

www.3k.diakonissen.dk og www.viauc.dk/3K